

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr. — Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Beliczey-utca, 1071. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és előfizetési pénzek küldendők.

Hirdetések és nyilttéri közlemények jutányos áron vétetnek fel.

Egyes számok kaphatók

Nyúcsik Soma Utóda kereskedésében.

SÁRKÁNY SÁMUEL

püspök.

Jön a főpap, szívből szeliden
Jön a szegénység köntösében
Fogadjuk szent örömben őt!
Békelombokkal fűvőt intve
Füld ágakkal utját behintve
Köszöntünk őt, az érkezők!
SZÉKÁCS.

A szarvasi evang. egyház ünnepegni készül, ünnepegni a maga derék főpásztorát, ki püspöki minőségében ez uttal első ízben jő hozzánk látogatóba.

Jöttét nem hirdeti pazar fény, káprázatos pompa; de hiveinek tízezeiben lelkes ünneplésre táruul a szív s bizó hittel, áldó szeretettel várva várja Krisztus első rendű szolgáját, ki hivatott az isteni kegyelem, az emberi szeretet az égi és földi üdv hirdetésében.

E magasztos hivatásnak benső rzete a főpap legfőbb díze, e ma-
é

gasztos hivatásnak lelkes gyakorlása az ő legfőbb érdeme, mint a hogy e díszes érdem juttatta főpásztori székebe, hogy legyen vezérünk mindnyájunknak, kik a Krisztusban hiszünk.

Amaz «élő hit»-nek mintaképe ő templomban, iskolán és életben, mely nem csupán az istenes szóban nyilatkozik, hanem kiváltképen az istenes cselekvésben erősödik, mint a hogy a nagy apostol rendelé! Ez élő hit az ő koronája, messzevető fénye minden szívbe elsugárzik s elhódítja azt a bizó hitet és áldó szeretetet, melyvel eléje kiáltjuk:

Hozsanna Neked körülünkben Főpásztorunk!

Krajcsovics Soma.

Magyarosodásunkhoz.

A helybeli ág. ev. egyház néhai özv. Thuri Jánosné piactér melletti házhelyén gyermektemplomot vagyis iskolát épített. A jelzett házhely a rajta levő épületekkel a megboldogult özvegy végrendelete értelmében egy

rajta építendő ev. magyar iskolának adományoztatott.

Tiszteletet és elismerést érdemel a nemeslelkű adományozó emléke nemcsak a helybeli ev. egyház tagjaitól, hanem a nevelés s magyar hazánk minden barátjától is, hogy a szorgalom és munkásság filléreiből szerzett vagyonának nem megvetendő részét a hazai nevelés oltárára kívánta fordítani. S az adomány annál becsesebb, az emlék annál maradandóbb, miután a megboldogult tót származása dacára adományával a magyarosodásnak kívánt szolgálni.

Magasztosabb, nemesebb czélra nem fordíthatta volna adományát.

Aki a mi szorgalmas, munkás s takarékos tótajkú lakosságunk magyarosodásának előmozdítására bármennyű áldozatot hoz, az nem csekélyebb áldású munkát teljesít, s épen olyan tiszteletet és elismerést parancsoló jótékonyt gyakorol velük szemben, mint az, a ki őket munkára, szorgalomra és takarékosra vezette

TÁRCSA.

Árva leány.

Haja szőke, kék a szeme párja,
Nem is volt ő örökösén árva,
Úgy nevelték kényelemben, szépen, —
Árva leány lesz a feleségem!

Annyi csapás, bánat érte aztán,
Hogy a rózsza hervadosott arcán,
Árva maradt maga árnyaképen!
Árva leány lesz a feleségem.

Minden zajtól félve, meg-megretten,
Olyan gyöngye s mégis rabja lettem;
Édes rabság, mennyország az nekem!
Árva leány lesz a feleségem.

Jó a tavasz, alig-alig várom,
Jó a tavasz, te leszel a párom,
Kis ibolyám! nyílj ki, nyílj ki szépen!
Árva leány lesz a feleségem.

Ifj. Brády Albert.

Nyári tanácsok.

— Szaizon-tárca. —

Előre bocsátom, hogy a nyarat jobban szeretem a hideg télnél, nemcsak azért, mert ekkor kevesebb fűtő és világító anyagra lévén szükség, a kiadás is keve-

sebb és így az ember az örökké billegő pénzügyi egyesuly javítása körül is tehet valamit, hanem főként azért, mert a viznek nem lévén barátja, nyáron sokkal elfogadhatóbb módon védekezhetem, ha velom született hajlamomat követve a hűsítő italok élvezetét keresem.

Különben ekkor sem szoktam jégbe hűtött pezsgóval élni, a savanyuvizes bor az ideálom, még a sör sem önálló italom, ezt is csak akkor élvezem, ha erős kaczenjämmer esetében a felzavart gyomor-bacillusokat kell lecsendesíteni.

Ebből a bevezetésből láthatja a nyájas olvasó, — no már a mennyire ilyen kutya disznó melegben nyájas lehet az ember — hogy olyan egyén vagyok, a ki szeretne a dolog mélyére hatni és problémákkal foglalkozni, s e szerint joggal bírok arra, hogy a nagy forróságtól összeaszott izzadó és olvadozó emberiségnek hasznos tanácsokkal szolgálhassak. Önálló és hoszas megfigyelések és tapasztalatok árán szerzett tanulmányaimat tehát többé véka alá nem rejtem, hanem közre bocsátom, nem kérve érte semmi jutalmat, elég jutalom nekem az az édes tudat, hogy ez által embertársaimnak javát előmozdítom. Azoknak a polgártársaimnak, kiknek

módjukban áll a nyár melege elől kell emes fürdőhelyekre menekülni, nincsen szükségük jó tanácsra, miután már Ciceró is megmondta, hogy a jó tanács csak is annak ér pénzt, a kinek pénze nincsen; tehát csak azoknak beszélek, a kik velem együtt ki vannak téve e nagy forróságnak.

Első és főkéllék mindent hideg vérral tekinteni és semmi fölött nem osodálkozni. Ismerőseink és barátaink köszöntését hidegen viszonzni; a társalgásban fagyos kimérséget tanúsítani; a napi ujságokban csakis az oroszországi táviratokat, és a nyári időszakban gyakran előforduló jégveréseket szabad átolvasni, különösen kerülve minden féle tüzesetek és háborus hírek leírását.

Rendes olvasmányul kiválókép ajánthatók az éjszaksarki utazók által kiadott utleírások, miután ezekben rendszerint óriási hőzivatárokat, jeges medvék, befagyott tengerek és oly nagy foku hidegről történik lépten nyomon említés, hogy az emberen hideg borzadály fut végig azok olvasásánál, a mi a hófokot azonnal leszállítja.

Vérfagyasztó rémségek szintén jó szolgálatot tesznek, valamint ajánlatosak a helybeli lapok tárca és egyéb cikkei is,

s így megélhetésüket és boldogulásukat biztosította.

Lakosságunknál a magyarosodás, a magyarnyelvnek alapos ismerete és tudása nemcsak nemzeti erősbödésünknek, hanem a közművelődésnek is nélkülözhetlen eszköze, s mint boldogulási tényező, igen nagy horderejű, s fontosságánál fogva megérdemli, hogy annak ápolása, előmozdítása mindnyájunknál a legyszentebb kötelességek egyikének tartassék.

Örvendetes haladást jelezhetünk a tekintetben is városunkban, lakosságunk hova tovább mindig jobban és jobban magyarosodik s ezen örvendetes haladásnak leghathatósabb, eszközölői tagadhatlanul a népiskolák. E tekintetben mindnyájan megfelelnek kötelességüknek.

És ha a haladás nem is oly gyors, mint a hogy azt szeretnők s az ügy érdekében kívánatos is, azért, mert lakosságunk nagy része, minden nemzetiségi aspirációk kizárásával egymás között közlekedési, társalgási nyelvül még mindig az ő sajtósági tóttságát is használja: a magyarosodást még roszakaratulag is kétségbe vonni lehetetlen, s azért, mert egy-egy a helyi viszonyokat és körülményeket figyelembe nem vevő polgártársunknak megrögzött szokása különösen az ev. egyház tót iskoláinak a magyarosodást illetőleg kifejtett munkásságát kicsinyelni, akár az iskolákat, akár az azokat fentartó egyház in-

tézóit mulasztással, közönyösséggel, vádolni vétkes könnyelműség.

A magyar nyelv terjesztésére, a magyarosodás előmozdítására alkotott országos törvény a különféle nemzetiségek nyelveinek tiszteletben tartása mellett megkívánja a magyarnyelv taníttatását.

S a helybeli ev. iskolák, nem különben az egyház elnöksége, presbiteriuma sokkal többet tesznek e tekintetben, mint a mennyi az erre vonatkozó országos törvény intentiója. S teszik ezt nem a törvénynek kényszerítő hatása alatt, hanem az egyház tagjainak, a város polgárainak jól felfogott érdekében a legönzellemben hazafias kötelességből.

Nem a mulasztáson, nem a közönyösségen múlik nálunk a magyarosodásnak gyorsabb terjedése, hanem a helyi körülményeken, viszonyokon.

Amihez az ember egyszer hozzá szokott, ha még oly hiányos, tökéletlen is, de ha boldogulására alkalmas, szívesen ragaszkodik hozzá, természetével válik, s azt mellőzni, elfelejteni egykönnyen még akkor sem tudja, a midőn boldogulása tökéletesebb s nélkülözhetlen tényezőjének ismeretébe és birtokába jutott.

Igy van lakosságunk nagy részénél is; tudja, érzi, hogy az ő sajtósági tóttsága a rokon nyelvek mellett is fejletlen, zavaros, de, mert édes anyja, mint gyermeket, e nyelv dalaival altatta, ha nem is tisztán ezen, hanem vele rokon nyelven tanította meg

imádni istenét, e nyelven csepegtette szívébe a legnagyobb kincse; a vallássságot, e nyelvet használta örömeinek és bánatának kifejezésére családjában, ez volt közlekedő eszköze lakos társaival, s mint hazafias polgár a hazának, egy ezred év óta a nemzetiségek iránt páratlan tisztelettel viseltető magyar nemzet által azért soha nem háborgattatott, annyira megszokta, annyira természetévé vált, hogy azt minden tökéletlensége mellett is anyanyelvének tekintti, s most is amidőn édes hazája nyelvét nemcsak mint fejlettebbet s tökéletesebbet, de mint hivatalos nyelvet s így boldogulására nélkülözhetlent megismerte, megtanulta, egymás között társalgási s közlekedési eszközül használja, hanem mint már említém, minden nemzetiségi aspirációk kizárásával.

Ezen körülmény teljes megmagyarosodásunkra kissé zsibbasztólag hathat ugyan, s habár az oly rövid idő alatt, mint a hogy azt némelyek magoknak képzelik, nem kivihető, hanem azért erős akarat mellett, semmi körülmények között nem lankadó lelkesedéssel, együttes kitartó munkássággal megteremthető.

Tudatában annak, hogy magyar hazánknak hazaszeretőbb tótjai nem igen vannak, mint a mieink, s hogy a magyarosodásban is az elsők között foglalnak helyet a kormánynak a hazafias nemzetiségek iránt tanúsító tiszteletének, s magának a népnek anyanyelvéhez való ragaszkodásának

miután ezek mellett egyáltalán nem lehet felmelegedni.

Kerülendő azonban a gyakori melegérdeklődés még az ily dolog iránt is, mert könnyen szenvedélylgyé válhatik, a mi pedig okatlan felhevüléseknek lehet okozója.

Hogy az árnyék szintén jó szolgálót tehet ilyenkor, felesleges mondani, mégis óvakodni kell az olyan cselekedetektől, melyek az emberre árnyat vethetnek, és különösen, melyek a büntető törvénykönyvbe ütközhetnek, mert ez uton jutva hűvösre, könnyen végzetes tévedésbe eshetünk.

A szerelem szintén ezen érzelmekek közé tartozik, meleg nyári időben nem ajánlatosak: lángra lobbanni, forró valloásokat tenni s általában a családi tűzhely megalapításáról tervezgetni, okos ember ezt egészen a téli időre hagyja.

Ilyenkor kerülendő az imádottal szemben, ha már a remény odáig haladt, hogy szakítani nem lehet, mindentféle figyelmesség, minek jutalma máskor forró köszönét, kézzszorítás vagy pillantás szokott lenni. A leendő após előtt célzatos megjegyzések ejtendők ki holmi kívánatos hozományi összegekre nézve, a leendő mama pedig jobbnál jobb anyós-viczeczek-

kel traktálandó, ily módon mérsékelni lehet az okatlan elhamarkodásból különben okvetlenül előállható nagy melegséget, s ez a hőleszállítás egyáltalán nem fog ártalmára lenni a helyzetnek, sőt erős praktikusok úgy nyilatkoznak, hogy ez valóságos hőmegetakarítás, a mit aztán a hidegebb évszak beköszöntésével nagyszerűen lehet felhasználni.

A házias ember helyzete nem igényel elővigyázatot, ott a lehűtést biztosan eszközözi az anyós megérkezése, mert hiszen fizikai törvény, hogy nyári időben a nagy viharok a levegőt rendszerint lehűlik, már pedig a házias életben előfordulható legnagyobb viharokat az anyósok képviselik; azért ha beköszönt a kánikula, nem szükséges egyéb, mint egy nyájas kis levelke a drága anyóshoz, bár én erősen kétkedem, ismervé a vőknek okatlan idegenkedését, hogy ha kettő között kell választani, nem-e inkább vállalkoznak eltérni az egyenlő hőséget, mint attól ily óriási áron szabadulni.

Nagy befolyást gyakorol a magyar ember vérmérsékletére a politika, s miután hajlamánál fogva hamar tűzbe jön, sőt mi több, lángra lobbán, kézzel fogható, hogy nyári időben a politikával foglalkoz-

ni nem ezélszerű. De miután a magyar emberre nézve ez lehetetlen, leghelyesebb a nyári időszakra csakis kormánypárti lapokat járatni, a legnagyobb államtudósok tapasztalatai szerint a kormány intézkedései olyanok lévén, melyek az embert hidegen hagyják, sőt a legtöbb esetben alaposan lehűtik. A kormánypárti lapok unalmas tartalma lecsendesíti az ellenzéki heves kitérőket s mindent rózsaszinben feltüntető cikkei lelkibe belopják a virágos tavasz balzsamos illatát, és megóvják őt az ártalmas vértolulásoktól. Mig az ellenzéki heves kifakadások felforraltják vérért, extásisba hozzák, melyhez aztán hozzá véve a nyári forróságot a legnagyobb veszedelemmel fenyegetik.

Kerülendő különösen az élvezetek hajhászata, s miután a mai modern felfogás szerint a munka a legnagyobb élvezet, nagyon természetes, hogy első sorban attól kell óvakodni. Sokan lesznek tudom, kik e kijentésemért meg fognak róni, de megnyugtató a tudat, hogy még többen lesznek olyanok, kik azt helyesnek és követendőnek fogják találni.

Ruházkodás tekintetében legajánlatosabb a hitelben csináltatás, mert az a gondolat, hogy az embernek a számlát minden

figyelembe tartásával tót nyelvének használatáért népünket vagy annak vezetőit kicsinyelni, könnyelműen sértegetni célvezetett irány. Jóakarátú buzditással, felvilágosítással példadással, célra vezető intézkedések által kell őt a magyarosodásnak mindig jobban és jobban megnyerni.

Hogy magyarosodásunk minél alaposabb s gyorsabb legyen, kell, hogy a családok külön-külön s együttréve mint társadalom, nagyobb mértékben álljanak segítségükre e tekintetben az iskoláknak.

Nem lehet eléggé dicsérni s követésre ajánlani a most már mindig nagyobb és nagyobb számban szaporodó azon szülők gondolkozását és eljárását, kik a magyarnyelv alapos tudásának fontosságát megismerve, gyermekeiket először a magyarnyelvre oktatják s így azt örökségképen azok anyanyelvüül biztosítják. Megbecsülhetlen kincs ez gyermekeinkre s kívánatos, hogy e kincset minden család biztosítsa tagjainak.

A tót nyelvnek oly mértékbeni elsajátítása, amilyenre a közéletben szükség van, könnyen eszközölhető.

Minden egyes család, miután nagyobb tagjai úgy is bírják a magyar nyelvet, használja azt minél gyakrabban társalgási nyelvüül. Igen nagy segítségére lesz e tekintetben a családoknak a már törvényileg kimondott általános ovoda-kötelezettség. E törvény értelmében minden gyermek tankötelezettségéig, tehát hatodig életéig köteles ovodába járni.

Az ovoda jelentékeny nevelési s ápolási tényező, igen áldásos intézmény, mely sajátos hivatásának teljesítése mellett, miután társalgási nyelve tisztán magyar, a magyarosodásnak is melegágya, hathatós eszközöje. Ily mérvű jelentőségénél fogva, érdemes ezen intézmény mindnyájok élénk érdeklődésére s terjesztésére; különösen az illetékes köröknek nem kell fáradságot és költséget kímélni. Az ügy érdekére nézve ugyan nyereség lett volna, ha az erre vonatkozó intézkedések nálunk már régebben fogantatosítottak, s a törvénynek kényszerítő hatása egyáltalán be nem váratik, de ismerve a városi pénztárnak mindenfelőli igénybevételét, most is örömmel üdvözljük azon mozgalmat, mely a város atyáinak határozata értelmében nálunk városi ovodák felállítását célozza. Jelentékeny fordulatot s előre nem is sejthető lendületet ad ez magyarosodásunknak.

Ovodákban gyermekeink elsajátítván a magyar nyelvet, következetesség szempontjából is s annál inkább magyarosodásunk érdekében népiskolánkat is tisztán magyar iskolákká kellene átváltoztatni. Helyi körülményeink olyanok ugyan, hogy ezt egyelőre általában keresztülvinni igen nehéz, de egyáltalában nem lehetetlen.

Kívánatos volna ez azért is, hogy iskolás gyermekeink már csak a saját korukhoz mérten is több önállósággal kerüljenek ki népiskoláinkból.

Távol van tőlem ezzel akár népiskolásaink szorgalmát, tehetségét, akár tanítóink buzgalmát, kitartó munkásságát mérlegelni, de, mint a népnevelésnek egy igénytelen munkását a tapasztalás azon meggyőződésre vezet, hogy habár az adott körülmények között iskoláinkban a végeredmény mértéket ütő, mégis a reá fordított szorgalommal és munkássággal nem áll párhuzamban. Oka ennek pedig az, hogy nálunk a tanítás úgyszólván három nyelven is történik. Mert a tanuló anyanyelve, habár közeli rokonságban áll is a bibliai tótsággal, mégis más, s miután a vallás tanításának a bibliai tót nyelv az eszköze, e mellett a gyermek érdekében, értelmének fejlesztésére a helyi sajtóságot tót dialektus használatára is kénytelenítettünk, a magyar nyelv használata pedig eléggé ismert okokból elmaradhatlan.

Felekezeti iskolákban a vallásra legnagyobb súlyt kell fektetni; ha valahol, úgy ez iskolákban szükséges, hogy a vallás-erkölcsi eszmék terjesztésével az ember legbecsesebb kincse, a vallásosság ápolassék s fejlesztessék, legdrágább kincssé pedig csak úgy válik, ha erre a legbiztosabb uton, anyanyelvén vezetjük el a növendéket. Bizonyára ez lebegett szemek előtt e helybeli ev. presbiteriumnak, midőn évekket ezelőtt azon dicséretet érdemlő határozatot hozta hogy népiskoláiban a középosztályoktól kezdve a valláson kívül minden tantárgy ma-

perczben nyakára küldbelik, sőt hogy az ember magával a szabóval is találkozhatik, hideg borzongást szokott előidézni, ezt az ajánlott módnál ocsóbban megszerezni csakugyan nem lehet.

Boldogok, kik ősökkel dicselkedhetnek, mert azoknak, ha már az őszi vagyoni elűszott, még mindig megvan a terebélyes családja, melynek árnyékából hidegen nézhetnek végig a megvetett tömegben.

A kinek pikje van valakire, az nagyon helyesen cselekszik, ha a nyarat használja fel provokálásra, mert tapasztalati tény, hogy a párbajozó felek reszketni szoktak a hidegvérüktől; s a párbaj előzményei is olyanok, a mikor minden a legnagyobb hidegséggel szokott elintéztetni, míg a párbaj után ritkán marad el a magnum áldomás, a honnan pedig a jógbe hütött italok sem hiányozhatnak.

Volna még nagyon sok, a mit elmondani lehetne, de miután a mai időben a jótanácsot is hidegen fogadják, megelégszem azzal a hidegséggel, a mit ezekért fogok kapni, s midőn melegen ajánlom az elmondottak ügyelembé vételét: egy fagyos istenhozzáddal veszek búcsut az izzadó publikumtól.

Rip.

Végre!

— Rajz —

Irén igen különös teremts!

Beszélek bármi bohóságot, azon ő igen jól mulat, hanem ha arról kezdek beszélni, amit — mikor őt látom — el nem hallgathatok, rögtön összehúzza szempilláját, ásít egyet sans gőne s félbeszakítja beszédem lángoló folyamát.

— Jaj! maga unalmasok legunalmasabbja, hallgasson már, hiszen láthatja, hogy milyen megerőltetésembe kerül uralkodni magamon hogy el ne aludjam.

És valóban, ha álmatag szemek nézem, megesküdöm rá, hogy rögtön elalszik, míg pihegő keble s idegesen babráló kis keze világosan elárulják nekem, hogy nagyon is ébren van.

Hanem azért nem merem folytatni azt a bizonyos hangot, mert még megteszi, hogy csakugyan ott előttem elalszik.

Pedig inkább állok töltött pisztolyjal szembe, mint egy olyan igéző teremtsét felnyitott ajakkal, kaczer fürtöcskékkel aludni lássak.

Elhalkatok tehát s csendesen megvonom magam vele szemben a fauteiflében s nézem, tévedező engem kerülő szemek, duzzogó piros ajakát és a picziny kis

lábacskákat, melyek egy gondolt melodiához verik a taktust.

E hallgatás aztán addig tart, míg tekinteteink találkoznak. Ekkor aztán elneveti magát azzal a csengő kaczajjal, mely jobban igéz még, mint duzzogása.

Híszem szemek még sokkal többet mondanak, mint szája!

— Hát tehetek én arról, hogy egész valóm telve van azzal, amiről beszélnem oly következetesen nem enged. Láthatja, hogy nem vagyok önmagamé többé, hogy önvésztemre nem tudok menekülni hávós köréből, mint az éji lepke, nem képes áttörni a láng fényköröt és elvész. Láthatja és még sem hisz.

— Mert van okom rá!

— Mert van oka? De hiszen ezt nem mondja komolyan.

— De igen, komolyan mondom. Vagy azt hiszi, nem tudom, hogy egy év óta minden nap a stáció-utca egy kicsiny házaeskájába jár, a hol özvegy Zarándiné lakik, — s hogy naponként legalább egy órát időzik e házban.

Most azán megcseréljük a szerepet; én nevetek, mialatt Irén szép fekete szemek megsemmisítőleg villognak felém.

— Igen, igen! Ifiában is kaczag,

gyarúl taníttassék. Igen ám, de miután a vallásbeli dolgokra legtöbb gond és idő fordítatik, s miután ezek nem a gyermekek anyanyelvén, a vele bár rokon, de minden tökéletessége és szépsége mellett igen nehéz bibliai tót nyelven taníttatnak, ez által a magyar nyelv kellő s elegendő, alapos elsajátításához az iskola nem rendelkezik elegendő idővel. Ha a helyi tót-ság tanyelvül nem használható, azon kellene lennünk, hogy azzá tisztán a magyar nyelv legyen. Városbeli iskoláinknál az ovodáztatás s az iskolák osztályozása ezt könnyűvé teszik, s habár a szőlőkben, annál kevésbbé tanyákon akár ovodákra, akár az iskolák osztályozására még gondolni sem lehet, mindazáltal, ha nehezebben is, lassan lassan itt is keresztülvihető.

Ha az első osztálytól kezdve tisztán a magyar nyelvre fektetjük a súly, s az alsóbb osztályokban a vállastannak szentirási alapon való elővétele, illetve a káténak s szentirási mondatoknak tanítása, melyek különben a kezdő iskolás tehetségét, gondolkozási körét bármily nyelven is felülmulják, a magyar nyelvnek minél alaposabb elsajátítása érdekében elmaradnának s így a gyermeknek, a már fentebb említett körülmények befolyásával is a magyarnyelv valóságos anyanyelvül biztosíthatnák, a középső osztályoktól kezdve a vallás is bátran magyar nyelven tanítható volna, s ez által népiskoláink,

iskolás gyermekeink nemhogy vesztenének, de nyernének, amennyiben a vallási tantárgyakat is könnyebben megérthetnék, s elsajátíthatnák. Ezzel tanügyünk is nagyon sokat nyerne.

És ha épen oly kívánatos s elmaradhatlan, hogy növendékeink tótul is tanuljanak olvasni, ez előkerülhetne a magyarnyelv teljes elsajátítása után.

Igen fontos s magyarosodásunk érdekében elmaradhatlan, hogy az evangy. egyháznál a magyar istentisztelet rendszeresíttessenek. Hova tovább mindig nagyobb és nagyobb számmal vagyunk, kik a magyarnyelvet is bírjuk, sőt óriási különbséggel állunk azokkal szemben, akik csak tótul értenek, azért addig is, míg bekövetkezik azon idő, hogy az egyház tagjai kívánatosnak látják a magyar istentiszteletnek a tótistentisztelet mellett nagyobb mérvbeni megtartását, a tótistentisztelet helyett minden második, vagy legalább minden harmadik vasárnapon magyar nyelven tartassanak. Attól soha sem kell félni, hogy ezen istentisztelet alkalmával a templom padjai üresen maradnának.

Földmivelőinknek jelentékeny része, iparosaink, kereskedőink, hivatalnokaink általában rendes látogatói lennének, akik most azért, mert néha egyáltalán nem tartatnak, máskor is csak röviden s különös időben, — többnyire délben, — elmaradnak.

Egyáltalában nem helyeselhető s épen magyarosodásunkat illetőleg szerencsétlen gondolat, hogy hazánk egyik

legnagyobb egyházától elszakadva külső magyar egyházat alakítsunk. Kisebbségben is fentarthatná magát ugyan a magyar egyház, de ezzel a teljes megmagyarosodás örökre visszavetnének; s az eltótosodásnak magjai felburjánoznának. Ha lassabban is, de sokkal előbbre megyünk így a magyarosodásban, míg szakadás által egyházunk méltóságát és nagyságát ingatók meg.

Midőn még azon eljárásra hívom fel a közfigyelmet, hogy népünkkel összejöveteleink, üzleti összekötteléseink, hivatalos érintkezéseink alkalmával is többnyire a magyar nyelvet használjuk, a magyarosodásunk érdekében röviden felhozottakkal egyáltalán nem akarok tanácsadói szerepet játszani, csak az ügy iránti érdeklődésből jeleztem azokat azon tudattal, hogy ez intézkedések végrehajtása által mielőbb bekövetkeznék azon mindnyájunk által kívánatos idő, melyben a mi érzelmében és gondolkozásában amugy is magyar tótajkú lakosságunk nyelvben is magyarrá leend.

Molnár János.

Tűzoltóegylet

alakításán fáradozik városunk intelligens osztálya s már eddig is 20-nál több működő tag jelentkezett az abban való részvételre. Városunk előjárósága ezzel egyidejűleg szintén egy szakszerűleg képzett tűzoltó csapat szervezésének eszméjével foglalkozik; tehát akarata találkozni fog e tekintetben a közvéleménnyel. A kérdés most csak az, hogy önkéntes tűzoltó egylet, avagy községi tűzoltóság mintájára szerveztessék-e az új csapat. Az okosság itt a leghelyesebb irányadó lehet, melynél fogva bármely tűzoltóság létezése is csak addig indokolt, míg az arra fordított költség arányban áll az általa elérhető haszonnal. Nálunk az önk. tűzoltóság a legmegfelelőbb s annak szervezését ajánljuk; miért is az ezen irányban buzgólkodó kezdeményezők felhívását tájékoztatás végett alábbiakban közöljük:

Felhívás.

Azon szomorú tényekből merített tapasztalat, hogy az ország egyes vidékein pusztító tűzvész eseteinél gyakran egész falvak, sőt rendezetebb városok nagy mérvű pusztulásának legtöbb esetben a tűzoltás primitív s rendszertelen volta fő okozója, valamint Szarvas város túlnyomólag földmiveléssel foglalkozó lakosságának a tűzveszélyesebb nyári hónapokon át a város területén kívüli állandó tartózkodása azon elhatározásra indította alólírottakat, hogy Szarvas város belterülete és határának védelmére — anyagi és erkölcsi támogatás igénybe vétele mellett önkéntes tűzoltó egylet alakítsunk.

Kitűzött célunkat az esetben koronázza a siker, ha a szükséges eszközöket: anyag és erőt, megfelelő pénzáldozattal egyesíteni tudjuk; ennek elérése céljából felbivjuk városunk minden rangú és osztályú polgárait, s nevezetesen a vagyon urait

ezzel nem győz meg ártatlansága felől. Menjen, menjen maga rossz; haragszom, hogy engem e jelenetre kényszerített.

A helyett, hogy távoznám, megragadom az elutasítólag kinyújtott kis kezecskét s minden ellenkezés dacára ajakamhoz szorítom.

— Engedje legalább megmondanom. . .

— Nem-nem! Ne beszéljen többet! Most igazán haragszom magára.

Mikor aztán azt a két könyeseppet meglátom csendesen legördülni a kedves arczon, egyszerre eltűnik a mosoly, melyet eddig nem tudtam elnyomni arczomon.

— De hát tudja-e, ki ez a Zarándiné? Ne, oh ne vonja el tőlem ezt a drága kis kezét. Meglássa, nem vagyok érdemetlen rá.

Hallgasson meg, én igéző tündérem. Felelet helyett szöke hajának két elszabadult fürtjével végigtörüli nedves arczát.

— Tudja, ki ez a Zarándiné? Egy 60 éves öreg asszony, ki már évek óta ágyban fekszik. E beteg nagynéne, kinek rajtam kívül rokona sincsen, kinek olyan jól esik, ha egy rövid órácskát is vele töltök s feleségemmel elfelejtetem vele fájdalmát és szenvedéseit. — Hát megtiltja, én boldogságom, hogy ezentúl felkeressem azt a kis házacskát, ott a stációutcza végén?

S mialatt ezt elmondom, lábaihoz borulva nézem a világon a legnagyobb látványt, hogy mint változik egy kedves arczon a fájdalom örömmé, majd ez ismét bánattá. Az igéző szemek éppen egy perczen mosolyogtak felém a bocsánatot s most ismét könyben usznak.

— Hát ne menjek én többé abba a kis házacskába?

— Nem-nem! Minden nap ott legyen, két, három, négy órán, egy félnapon keresztül! Oh szegény kedves, öreg, beteg nagynéne.

S oly leírhatlan kedves, amint szeméit az igaz részvét könnyeitől fátyolozva rám emeli.

Majd, mintha bocsánatot kérne, hogy eddig gyötört félreismerve, igaztalanul felém nyújtja kezecskéjét s nem ellenzi, hogy magamhoz vonjam, szívemhez szorítsam.

— Félreismert kedves jó! Édes Béla! suttozják a picziny ajkak.

S én elfelejttem, hogy milyen sokáig gyötört, elfelejttem, hogy egy időben szívtennek, kacérnak hittem őt; mindent elfelejték, csak azt tudom, hogy boldog vagyok; csak azt tudom, hogy imádom ezt az excentrius, de áldott szívű asszonyt.

sz. s.

és urnöit anyagilag támogató — valamint földmivelő, de kiváltképen az állandóan a város bellerületén tartózkodó iparos, kereskedő és hivatalnok-osztályt működő-tagokul az alakítandó egyletbe való belépésre.

Az egyletnek egyenjogú tagjai:

1. Alapító tagok, kik kötelezik magukat egyszersmindenkorra 20 frtnak lefizetésére.

2. Pártoló tagok, kik legalább három éven át évi 1 frtnyi tagdíj fizetésére kötelezik magukat.

3. Működő tagok, kik a szervezendő egylet szabályainak alávetik magukat, azonban semmiféle pénzátadatot nem hoznak, ezek lehetnek 16 évet betöltött ép testű, szolgálatra képes — s vezényelhető férfiak.

Tűzoltó csapatok szervezése kormány intézkedéssel a városok köteleességévé van téve, idő kérdése immár, hogy a tűzoltás és ezzel kapcsolatos közterhek viselésének kötelezettsége nálunk is bekövetkezzék. Szomszédos városok költségvetései mutatják, hogy a tűzoltás községi szervezetének fentartása évenként 5—30 ezer forintba kerül; mi ez óriási költségeket meglakarítani s a közérdeknek önként szolgálni akarunk, azért tehát az általános érdekű ügy iránt nemesen érző lakostársainkat azon jelszavunkkal hívjuk fel a tömeges belépésre: «segítségmagdon s az isten is megsegít».

Szarvason 1892 június 16-án Dr. Kresmarik János, Dr. Longyel Sándor Mayer Frigyes Kollár Lajos Taiber Gusztáv Petróczy Károly, Bárány Béla, Grósz Lambert Fedor Károly Hajas István, Brüller Ede Konez Elek Terray László, Dobosfi Béla Golian Soma Lustig Miksa Szikes Antal, Boros Pál, Mázor Elemér Golian István, Oláh Miklós.

MI ÚJSÁG?

— A püspökváró Szarvas. Még alig esendésültek el a közelebbi püspökfogadás mozgalmái, már ismét áhítattal várt magas vendég fogadására készül a szarvasi ág. ev. egyház s vele együtt a szarvasi társadalom. Szerdán, f. hó 22-én d. u. érkezik ide az érettségi vizsgálatok vezetésére Főtisztelendő és Méltóságos *Sárkány* Sámuel, a bánya-kerület püspöke. Örömmünneppé fogja avatni a hívek lelkesedése a szeretett főpásztor első látogatását. A mező-túri állomáson az egyház 12 tagú küldöttsége fogadja, pályaudvarunkban pedig Nt. *Achim* Ádám esperes fogja üdvözölni egyházközsége nevében az érkező vendéget. A bevonulás is ünnepélyes lesz. E célra *Mázor* József vezetése mellett impozáns lovas bandérium alakult, a kíséretet is díszes kocsisor képezi. Délután 1 órakor a templomban gyűlnek össze az ünnepi-díszbe öltözött a leánykák, mintegy 700-an, honnan harangszóra vonulnak ki a főgymnásium elé kettős sorfalat képezni, míg a *Beliczey*-út mentén a fiúiskolások lesznek felállítva. A templom előtt *Szenes* Jolán és *Szendy* Emilia k. a.-ok díszes virágsokrokkal fognak kedveskedni a Méltóságának, ki testvéröccse, Nt. *Sárkány* János, érd. esperes lakásán fog megszállani, s ugyanott fogadja megérkezése után a tisztelgő küldöttségeket is.

— *Hymen*. *Kutas* Bálint, törökszentmihályi ref. lelkész, holnap, jun. 20-án tartja eljegyzési ünnepélyét a békésszentandrászi ref. egyházközség köztisztelőben álló lelkészénck, Nt. *Darabos* Sándornak

kiváló műveltségű bájos leányával, *Aranka* kisasszonnyal. Az ifjú jegyespár megköltendő szent frigyéhez magunk részéről is őszinte szívből gratulálunk!

— *Heinrich* József, borászati vándortanár gyér közönség előtt gyakorlati előadást tartott f. hó 11-én a szőlőözöldojtásból a Népkert szőlőtelepén.

— *Germanizálás* Békés-Szt.-Andráson. E cím alatt szentandrászi levelezőnk jogos felháborodással értesít bennünket ama mérnyeletről melyet *Sauer* teig úr, egy jellemművész és énekkomikus a tősgyökeres magyar értelmű és nyelvű szentandrásziakkal elkövetett. A múlt héten, mint nálunk, úgy ott is hangzatos, sokat ígérő reklammal becsodíté a közönséget, s aztán úgy főzte le, hogy egész estén keresztül ékes német nyelven produkálta sängerei-szerű művészetét. Lehelnek — sőt voltak is — kik az efféle időtöltésben gyönyörűséget találnak, de mi a nagy közönség nevében határozott rosztalásunkat fejezzük ki a szelthamosságnak ez újabb nemével szemben! Kü'önben vigasztalódjék t. levelezőnk, egy német előadás a pillanatnyi hosszúságon kívül mélyebb nyomokat alig hagy a szentandrásziak életében.

— A szarvasi takarékpénztár-részvénytársaság az életbeléptetett kölcsön-kamatláb leszállítása kapcsolatában a betéti-kamatlábát is $4\frac{1}{2}$ -ről 4 frtra szállította.

— A leányiskolai közvizsgálatok sorrendje: *I. Elemi osztályok: június 30-án Csütörtökön délelőtt 9 órakor az összes növendékek vallásvizsgálatai kezdődnek* felekezettek szerint három csoportra osztva: a rom. kath. növendékek a III. III. polg. oszt.-ban Szemethy, a protestans növendékek az I. II. polg. oszt.-ban *Bezogh*. az izraelita növendékek a tantestületi teremben *Schiff*. *Délután*. $3-3\frac{1}{2}$ -ig magyar, beszéd-és értelemgyakorl. és nyelvten I. II. Mihályfi. $3\frac{1}{2}-4$ -ig magyar nyelv és olvasás III. III. *Bretz*. $4-4\frac{1}{4}$ -ig német nyelv és olvasás I. II. III. III. *Bretz*. $4\frac{1}{4}-5\frac{1}{2}$ -ig számtan I. II. III. III. *Mihályfi*. $5\frac{1}{2}-6$ -ig földrajz III. III. *Lukes*. *II. Polgári osztályok július 1-jén szombaton Délelőtt* $8-8\frac{1}{2}$ -ig magyar nyelv I. II. *Moeskönyi*. $8\frac{1}{2}-9$ -ig magyar nyelv és irodalom III. III. *Moravcsik*. $9-10$ -ig német nyelv I. II. III. III. *Bretz*. $10-10\frac{1}{2}$ -ig gazdaságtan III. *Lukes*. $10\frac{1}{2}-11$ -ig ásványtan, vegytan III. *Bretz*. $11-12$ -ig történet I. II. III. III. *Lukes*. *Délután*. $3-4$ -ig mennyiségtan I. II. III. III. *Bretz*. $4-5$ -ig földrajz I. II. III. III. *Lukes*. $5-5\frac{1}{2}$ -ig természetrajz I. II. *Mihályfi*. $5\frac{1}{2}-6\frac{1}{4}$ -ig ének az összes elemi és polg. osztályokkal *Varga*. *Jegyzet*. A növendékek kézimunkáinak és rajzmunkáinak bemutatására az elemi osztályok rendezettek be, hol az összes növendékek e nemű dolgozatai a közvizsgálat mindkét napján együtt megismerhetők.

— *Uszó verseny*. A főgymnásiumi tanuló ifjúság közt f. hó 12 tartott uszó verseny a városi közönség élénk érdeklődése mellett következő eredménnyel folyt le: Az osztályonként való gyorsuszásban a VIII-ből győztes *Petricz* József (1 fital); a VII-ből *Szlovák* Pál (1 fital); a VI-ből *Szemian* Dénes (1 f.); az V-ből *Mihályfi* Géza (1 f.); a IV-ből *Kralovánszky* Imre (1 f.) III-ből *Blaskó* Lajos (egy tornainggel); a II-ből *Szabó* Bálint, az I-ből *Kállay* Géza (egy-egy uszó nadrággal) lettek jutalmazva. A pálya hossza a népfürdőtől a főgymn. uszodáig mintegy 200 méter, melyet a legrövidebb idő alatt, 5 perc és 16 másodperc alatt uszott be *Szemian* D. és *Petricz* J.

— A felgymn. osztályú győztesek döntő mérkőzésében *Szlovák* Pál nyerte el a koszorút; az algyimn. osztályok győztese pedig (1 f. jutalommal) *Kralovánszky* Imre lett. *A műugrásban* 1-ső *Szlovák* Pál 2-ik *Králik* D. 3-ik *Albusz* Frigyes egy-egy frtot kaptak. *Lábuszásban* elsőnek érkezett be *Zitkovszky* Béla VIII o., de mivel uszását

a versenybírószág kifogásolta, az 1 frt díjat *Szemian* Dénes jó 3-ik nyerte. Összesen kiosztatott 23 frt és 18 krajczárból 10 frt készpénz, 1 frt. és 33 kr. pedig az érzáró toránversenyben résztvevő ügyesebb dísztorászok közt fog kiosztatni.

— *Nyilvános köszönet*. A Szombaton, június 11-kén megtartott művészi estély összes bevétele volt 112 frt 30 kr. Önkéntes adományokkal és felülfizetéseikkel a bevételt fokozni kegyesek voltak: *Gróf* *Uiberacker* Ottóné úrhölgy 5 frt. *Koren* Pál b.-csabai lelkész 5 frt, *Pól* *Dániel* 1 frt *Achim* *Ádám* 1 frt, *Medveczky* *József* urak 1 frt *Petrovics* *György* 40 kr. *Kristóffy* 40 kr. Levonván a levonandókat, a néhai tanárok létesítendő arcképcsarnokára a szarvasi takarékpénztárba elhelyezve lett 24.44 kr. s az intézetből végzett tanulókként kilépők arcképeinek albumára, — mely a könyvtárban lesz megőrizve s kívánatra az érdeklődőknek bármikor bemutatva, kiadtunk 62 frtot. Midőn ezt köztudomásra hozni szerencsém van, egyúttal nyilvánosan megköszönöm úgy az áldozatkész közreműködő művész uraknak, mint az igen tisztelt önkénytelen adakozóknak s általán a főgymnásiumi vállalatok iránt ezuttal is szíves jó akaratot és lekötélőző figyelmet tanúsító közönségnek részvételét. *Benka Gyula*.

— *Tanonczok munkakiállítása*. Az ipariskolai bizottság és ipartestület június 19, és 20-án a reg. épületben iparostanonczmunka-hiillitást rendez, melyre az érdeklődő közönség tisztelettel meghívatik. A kiállítás nyitva van d. e. 8-12, d. u. 2-5-ig. Június 20-án d. u. 5 órakor a jutalmak fognak kiosztatni. Szarvas, 1892. június 19-én *Kutlik Endre* a kiállítás elnöke.

— A főgymnásium tanárkara és tanulósa által folyó hó 11-én rendezett «művészi-estély» sikereiről következőkben számolunk. Az ifjúsági dalkar megnyitó és befejező énekének számai közt, — melyek közül szabatos előadás miatt az *Érnániból* vett bordal és *Düznar* *Viharban* keltettek méltó hatást. *Zitkovszky* *Béla* és *Kovács* *Sándor* tanulók szavaltak nem sok sikerrel; nem hiányzott bár egyiknél sem a jóigyekezet s a tanulmány jele, de szerencsétlen volt a választás. Előbbi *Aranynak* számtalanszor hallott «*Tetémrehívás*»-ával, utóbbi pedig egy üres monologgal tett kísérletet. *Dancs* *Ferenz* úr *Bihari* *Jánosnak* *Fia* halálára írt «*Requiem*»-jét adta elő meleg érzéssel, czigányos eredetiséggel, előadását emelte a szabatos hangszerkíséret, mely szépen simult a vezérhegedűhöz. *Szendy* *Árpád* úr a nála megszokott művészi bravúrral interpretálta *Schüll* «*Mignon*»-ját, *Schubert-Liszt* «*Stänchen*»-jét és *Paga* *nini-Liszt* «*Campanelláját*», különösen az utóbbira tört ki az elementaris erejű tapsvihar, méltányolván az eszményi finom szinczést, pianissimókat és erőt, mit a művész produkált. Hasonló fényes száma volt az estnek *Alard* «*Duó Concertante*»-ja, melyet *Szendy* *György* és *Dancs* *Ferenz* urak adtak elő két hegedűn *Szendy* *Árpád* úr zongorakísérete mellett. A bámulatos tisztaság, mely a brillans technikát igénylő symphonia egyetlen üteménél sem hagyta el a két hegedűt, párosúlva a remek előadás és mindenütt őszhangzó felfogással, a legnagyobb tetszésre ragadta a közönséget, mely kielegítve látta várakozását, melyet ennyi kitűnő zenész fellépéséhez íűzött. Az anyagi czél is tetemesen előre mozdított, mert a közönség csaknem egészen megtöltötte a főgymnásium dísztermét.

— *Nyilvános köszönet*. A regale közbirtokosság képviselőtestülete f. év június 10-én tartott gyűlésén az iparostanonczmunkakiállítás alkalmából tanonczok jutalmazására tíz forintot szavazott meg, ugyszintén átengedte a kiállítás megtartására a helyiségét. Ezen szíveségért és adományért van szerencsém ez uton is a rendező bizottság nevében köszönetemet nyilvánítani. Szarvas, 1892 június 18-án *Kutlik Endre* a kiállítás elnöke.

— **Ló-kiállítás.** A megyei lötenyésztés emelése céljából a földművelési magy. kir. miniszterium és Békés vármegye törvényhatósága által rendezett lókiállítás múlt vasárnap, jun. 12. tartatott meg Szarvason. A bíráló bizottságnak Gr. *Bolza Géza* elnökléte mellett tagjai voltak: Gr. *Bolza Pál*, *Zlinszky István*, gazd. egyl. titkár *Olló szászados*, Komáromi, Bajesi és Kristóffy állatorvosok, *Dérczy Ferencz*, *Mázor József*, *Dérozó Péter* és *Kis Mihály* birtokosok. Meglepően érdekes látvány volt, midőn gazdáink úgy helyből, mint vidékről felvezették a tenyészállatok gyönyörű példányait, a Károlyi-kastély kertjét, s a Beliczey-út kastély előtti részét ellepték a szebbnél szebb paripák. Csak ilyenkor látjuk, hogy mennyire virágzó állapotban van lötenyésztésünk helyben és vidéken? Nagy kár, hogy a kiállítás nem volt kellőképen közhírré téve, s igen sokan csak vasárnap reggel értesültek felőle a helyb. lapok újdonságróvatából. Az eredmény azonban így is megfelelt a hozzá fűzött várakozásnak. Elővezetett anyakanca 33. I. díjat, 100 arany frank nyerte *Komlóvszky György*, szarvasi, II. díjat, 50 arany frank, *Fabó Sámuel*, szentandrászi, III. díjat, 40 arany frank, *Szabó Mihály*, körös-tarcsai, III. díjat, 30 arany frank, *Gyuris János*, szarvasi gazda. Arany érmet kaptak: *Janurik Pál*, *Kiss Mihály*, *Lustyik János*, *Ledig József* (M-Berény) *Janurik János*. Ezüst érmet *Fabó Emmanuel* (Sz.-András.) *Kaneza-csikó* elővezetett 15. I. díjat, 50 a. fr. nyerte *Bantovics Gáspár* (Sz.-András) II. díjat, 30 a. fr. *Achim András* (Csaba) III. díjat, 20 a. fr., *Fazekas Ferencz* (Sz.-András) Arany oklevelet nyertek: *Bantovics Gáspár*, *Huzsán János* (Csaba) *Pataj András* (Csaba) Ezüst oklevelet: *Knyihár János* (Csaba) *Gácsi Imre* (Szarvas) *Méncsikó* elővezetett 28 drb. I. díjat 50 a. fr., kapta *Csicsel Pál* (Szarvas) II. díjat, 30 a. fr., *Millya J. György* (Csaba), III. díjat, 10 ezüst forint, *Fazekas Ferencz*, (Szt-András) Arany-oklevelet kaptak *Szabó Mihály* (K.-Tarcsa) *Szrnka János* (Szarvas). Ezüst oklevelet: *Kis Elek* (Szt-András). Bronz oklevelet: *Hursán János* (Csaba).

— **Műszaki értekezlet és tanulmányút.** A körös-berettyó-völgyi ármentesítő társulatok tisztviselői jun. 20-án, Hetfőn d. u. 4 órakor Gyulán az alsó fehér-körösi ármentesítő társulat hivatalos helyiségében értekezletet tartanak *Gallacz János* műszaki tanácsos, kir. vízépítészeti felügyelő elnökléte mellett, következő tárgysorozattal 1., A műszaki ártérfejlesztés alapját képező különböző vízszínek szerint megállapítandó vízosztály aránykulcs és a kirovási kulcs kiszámításának megvitatása. 2., A körösi és berettyói hullámtér rendezésének egyöntetű végrehajtására vonatkozó eszmecsere. — 3., A gyulai kir. folyammérnöki hivatal által 1892. évben megindított, valamint az 1893. évi állami költségvetésbe felvett szabályozási munkálatok ismertetése és ezen munkálatokkal kapcsolatos ármentesítési munkák megállapítása. 4., A folyó évben végrehajtandó földmunkálatoknál a munkásoknak fizetendő köbméterenkénti egységár egyöntetű megállapítása. 5., Netaláni indítványok. Ezen értekezlet után több napra terjedő tanulmányút tervezetik, és pedig: Junius 21-én reggel 6 órakor az

alsó fehér körösi ármentesítő társulat védőtöltésén Gyuláról Békésre, Békásról pedig a körös-tisza-marosi ármentesítő és belvízszb. társulat körösi védőtöltésén Szarvasig. — Megtekintése a Gyomán végrehajlott és Endrőd alatt jelenleg folyamatban levő állami szabályozási munkálatoknak *Steincker Gábor* kir. mérnök úr a gyulai kir. Folyammérnöki hivatal főnökének magyarázó értekezése. Déli pihenő és ebéd Gyomán a fogadóban. Junius 22. Hálás Szarvason a fogadóban. Szarvasról a körös-tisza-marosi társulat védőtöltésén Szentesi, megtekintése a társulat védőtöltésének, burkolatainak, zsilipjeinek, *Biró Elek* társ. Főmérnök úr kalauzolása mellett. Déli pihenő és ebéd Kun-Szent-Mártonban. Hálás Szentesen a fogadóban. Junius 23-án Szentestről a társulat tiszai védőtöltésén a tápéi kompig, megtekintése a védelmi műveknek, a kistiszai és porgányi vízemelő gépeknek, a kosdi zsilipnek és belvízrendezési munkálatoknak *Fekete Márton* társ. főigazgató ur és *Biró Elek* társ. főmérnök úr kalauzolása mellett. Déli pihenő és ebéd a társulat kistiszai órházában. Hálásra a tápéi kompon át Szegedre. Junius 24-én Szegedről a tápéi kompon át vissza a körös-tisza-marosi társulat tiszai védőtöltéséhez és azon a Maros társulatához és a Maros töltésén Apátfalvára. Megtekintése a marosi védelmi munkálatoknak. Déli pihenő és ebéd Makón a fogadóban. Hálásra pedig az Apátfalváról 6-8 órakor este induló vonattal Mezőhegyesre. Junius 25-én mezőhegyesi önlöző csatorna és cukorgyár megtekintése *Tomka Emil* kultur. főmérnök úr kalauzolása mellett és egyúttal vége a tanulmányútnak.

— **Fürdő-kedvezmény tanítónőknek.** A cemeitei fürdőben tanítónőknek és nevelőnőknek a fürdésdíjából 25%, az étlapszerinti étkezésnél 10%, a gyógyítás-díjnál 50% engedmény van biztosítva; azonkívül a *Mária Dorothea* egyesület villájában egy teljesen berendezett szoba napi 50 kr. bérlettel mellett kapható. — A Szabadka város tulajdonát képező »Palics» fürdőben az egyesület egy nőtagja ingyen szobát és fürdőt nyerhet. Orvosi bizonyítvánnyal felszerelt folyamódványok az egyesület igazgatóságához (Budapest, Andrassy-ut 65. sz. alatt) intézendők.

Leszállított áru selymeket méterenkint 25%—33 $\frac{1}{3}$ % és 50% árleengedéssel az eredeti áron alul szállít, megrendelt egyes öltönyökre, vagy végekben is postabér- és vámmentesen *Henneberg G.* (cs. kir. udvari szállító) selymgyára Zürichben. Minták posta fordulóval küldelnek. Svájczba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.

Közgazdaság.

A kacsatenyésztésről.

Hogy eredményes, tehát jövedelmező legyen a kacsatenyésztés, első feltétele a víz. Oly vidéken, avagy gazdaságban, hol nem áll a kellő folyóvíz rendelkezésünkre csak tengődni fognak kacsaik, egyrészt a természetükhöz megkivántató víz nélkülözése miatt, másrészt mivel a kacsák tudvalevő falánksága, melyet kielégíteni a szó tág értelmében csak a vízen uszkálva, bogarászva képes, ez esetben nem lesz. Adhatunk mi nekik ugyanannyi

ennivalót, a menyit csak megenni képesek, de akkor el fog a jövedelem szépcokskén maradni, ha pedig az elmarad, úgy legfeljebb csak úri passzióból úzzuk a kacsaik tenyésztését. Míg tehát a vízszegény vidéken a kacsák természetadta falánksága kárhoztatandó, addig a vízben gazdag tájon éppen falánksága az, mely megszerzi a szép hasznot, nem szorulván a folyton vízen uszkáló kacsaik semmi nagyobb szerű táplálásra, legfeljebb néha-néha kevés szemes vagy korpás eledelre. Csigák, giliszták, rovarok, talán békák is oly nagy számban vannak a tóban és annak partján, hogy egész falka kacsaik képesek felnevelni, jó húsba hozni.

A kacsaik rendszeren márcziusban kezdenek tojni és több hónapon folytatják azt. Három közönséges kacsák, melyek pekingi kacsával való keresztezésből származtak és tenyészállatokul lettek kiválasztva, összesen 375 darab tojást tojt egy idény alatt és pedig: a) 135, b) 126, és c) 112 tojást. Ezekből eladatott 280 darab a 5 kr-jával, tehát 14 frt — kr., 60 darab költés alá ment, melyekből 54 kacsaicska lett és ezek a tavon felnevelkedve egyenként átlag 90 kr-jával adattak el s így 48 frt 60 krt kaptak érték. A többi tojás elfogyasztott.

A három kacsák után a jövedelem:

280 drb költés alá való tojás á 5 kr.	14 frt — kr.
35 „ tojás elhasználtatott á 3.5 kr.	1 „ 20 „
54 „ kacsák á 90 kr.	48 „ 60 „
Összesen	63 frt 80 kr.

Takarmányképen elfogyasztott:

100 klg. zab	6 frt — kr.
100 klg. árpa	7 „ — „
75 klg. árpadara	3 „ 50 „
75 klg. kukoriczadara	4 „ — „
Burgonya és répa	2 „ 50 „
Összesen	22 frt — kr.

A tiszta jövedelem tehát . . 41 frt 80 kr.

A tojásokat vagy kacsaik által költetjük ki vagy pulykák, avagy tyúkók által. Ez előbbiek alkalmasabbak, mert jobb, gondosabb anyák és több tojást vehetnek maguk alá.

A költés tartama 26—30 nap. A tyúkók azonban hamarabb költik ki. A fiatal kacsaicskák az első napokban zárt vagy földött helyiségben kell hogy maradjanak, 2—3 nap múlva azonban már kiereszthetők a szabadba. Ha kacsák a vezető anyjuk, csakhamar a víz tükre látják az egész családot. Vigan gágogva, uszkálva ide s tova. Ha mostoha anyjuk van, pulyka vagy tyúk képében, úgy míg ők a vízben viczkádozva uszkálnak, addig mostohájuk a pártról gondtalanul és legkevésbé is mostohán őrzi őket. Külömbőség csupán abban nyilvánul, hogy a tyúk általi felnevelés lényegesen több takarmányt igényel s így drágább.

A kacsaik 4 hónapos korukban igen kitűnő peccenyét adnak. A kacsák már erősebb és nagyobb testalkatúakról ismerhető fel, de biztosan a farktollak közül kiálló 2—3 felfelé kunkorodó tolacskák által. Ezen tolacskák azonban csak 5—6 hónapos korukban nőnek ki s így ha ezen időnél hamarabb akarjuk a kacsaik neme közt a különbséget megtenni, úgy a hangra kell

ügyelnünk, a nöstény kacsa hangja tisztán csengő, míg a kacséré rekedt és tompa.

Miként a tyúkok, úgy a kacsák közt is több fajta van. Nem kell azonban azt hinünk, hogy ezek tiszta fajták, mert egyrészt elfajzások és egyéb keresztetések

igen tarkává teszik néha egy és ugyanazon udvar kacsa népszerűségét

Bálintffy József,

Felolvas szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

VARGA JÓZSEF.

Csúz, köszvény, tagszagatás, fejfájás, csipőfájdalom stb. ellen legjobb bedörzsölés a R i e h t e r-féle

Horgony-Pain-Expeller.

Több, mint 20 év óta a leglőbb családban ismeretes, mint fájdalom-nyitító szer és majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 és 70 krért. Minthogy utánzások léteznek, emélfogva mindég határozottan:

HORGONY-PAIN-EXPELLER kérendő

Hirdetés.
2-3 gymn. oszt. végzett jó házból való fiu

tanonc felvétetik

KMETZ MIHÁLY,
fűszerkereskedésében.

*** DISZNÓ-POR ***

Könnyű kezelés. — Biztos siker.

Van szerencsém a t. gazdaközönség figyelmét felhívni általános használt, nagy kelendőségnek örvendő saját készítményű

DISZNÓ-POROMRA,

mely a disznók járványos betegsége alkalmával biztos sikerrel alkalmaztatik. Baromfiaknál szintén ajánható.

Kapható kisebb csomagokban és kilogrammonként.

Használati utasítás ingyen!

BUGYIS ANDOR,
gyógyszerész, Szarvason.

*** DISZNÓ-POR ***

Művirág-készítésre

két-hétre terjedő tanfolyam nyílik meg a társ. polg leányiskola helyiségében.

Tandij: 2 frt.

Eszközök és anyag-ára 4 frt.

Jelentkezheti a leányiskolában.

Értesítés.

A beállott építkezési idény alkalmából van szerencsém ajánlani a legjobb minőségű

oltott és oltatlan meszet, portlandi és hidraulikus cementet, valamint homokot, mely cikkekből raktáramat gazdagon elláttam.

Ugy szintén készletben tartok kül- és belföldi, valamint kovacszenet, s mindennemű kemény-fát.

A t. közönség eddigi szives bizalmát kérve, vagyok tisztelettel

Wigner Lajos

tűzifa-, kő- és faszénkereskedő.
5-6 SZARVASON.

Kitünő minőségű tűzifa 1 r a méter-ölenként házhoz szállítva — 13 ft.

Jeles könyvek rendkívüli olcsó árak mellett, jó állapotban megrendelhetők

Heckenast G. utóda (Drodteff R.)

kiadóhivatalában Pozsonyban.

- Bolács Kálmán,** Széptan vagy restetika. (n 8-r. 321 l.) ft 2.80 helyett csak ft —.90
- Legjobb aestetika, nélkülözhetlen minden művelt ember részére.
- Fodor Dezső,** Utasítás a házadó ügyekben, háztulajdonosok és házkezelők részére (n. 8-r. 56 l.) ft —.50 helyett csak ft —.20
- Minden háztulajdonosnak ajánlható.
- Karola** költeményei. (12-r. 162 l.) ft 1.40 helyett csak ft —.30
- Alkalmos ajándék hölgyek részére.
- Király János, dr.** A pozsonyi nagy-dunai vám és révjog története. Levéltári adatok nyomán. (n. 8-r. 178 l.) ft 2.— helyett csak ft 1.—
- Kitünő legújabb forrásmű a magyar történehez.
- Kofrán i Adolf, dr.** A Gräfenbergi hideg víz gyógymód. Népszerű irányban tájékozásra a vízi kezelésből (8-r. 212 l.) ft 1.50 helyett csak ft 1.—
- Kitünő utmutató a hidegvízgyógyászat használatához, sokkal becsesebb, mint Kneipp vizkurája.
- Orbók Mór.** Tréfás számtani feladványok gyűjteménye. Ifjak és más korbeliek hasznos mulattatására. (8-r. 80 l.) ft —.50 helyett csak ft —.30
- Orbók Mór,** Tréfás mértani feladványok gyűjteménye. Ifjak és más korbeliek hasznos mulattatására kidolgozva. A szöveg közé nyomott 117 képpel. 8-r. 74 l.) ft —.50 helyett csak ft —.30
- Tanulságos és mulattató gazdag tartalmu könyvek, a fiatalágnak és nevelő uraknak.
- Paedagogiai Plutarch:** Orbók Mór, Paedagogiai Plutarch.

- Jelesebb paedagogusok kiválóbb tanfériak arczkép-és életrajz gyűjteménye. I/II diszes kötet (n. 8-r. 564 l.) ft 4.— helyett csak ft 2.50
- A nm. közoktatásügyi miniszterium által melegen ajánlva, egy tanár urnak könyvtárából sem szabadna hiányozni.
- Peress Sándor,** Verses köszöntő könyv. Gyermekünknek (16-r. 30 l.) ft —.20 helyett csak ft —.10
- Szép tartalmu köszöntőkönyv, különféle alkalmakra.
- Samarjay Károly, dr.** A pozsonyi régi és új színház. Töredékek Pozsony multja és jelenéről (magy. és ném. nyelv.) 2 képpel. (8-r. 54 l.) ft —.40 helyett csak ft —.20
- Jókai-féle stilusban tartott vázlat a legrégebb magyar színház felől.
- Schulpe György, dr.** Felhők és csillagok. Költemények és egy elbeszélés, (16-r. 88 l.) ft —.60 helyett csak ft —.30
- Egy tehetséges ifju magy. író, ki ezen költemények által magának új pártfogókat hódított.
- Schulpe György, dr.** Tanulmányok az irodalom, jog- és kulturtörténet terén. (n. 8-r. 52 l.) ft —.40 helyett csak ft —.20
- Minden művelt emberre nézve érdekes.
- Taníték évkönyve.** Tanárok, tanítók, intézeti növendékek használatára. Szerk. Orbók Mór. ft. 1.20 helyett csak ft —.30
- Költőibb és olcsóbb, mint bármely jegyzőkönyv, képekkel. Alkalmi ajándék tanároknak.
- Tóth Sándor, dr.** Távol, közel. Ujabb elbeszélések. (8-r. 206 l.) ft 1.20 helyett csak ft —.60
- 5 érdekes elbeszélés, a legjelesebb bírálatok kitünőnek bizonyították.

Jó zeneművek csinos kiállításban:

- Bánfi Sándor.** Képek a pozsonyi ligetből. Diszes keringő (Walzer). ft 1.— helyett csak ft —.20
- Elsvogel Feri.** 30 év után. Keringő ft —.40 helyett csak ft —.20
- Korbay Ferencz.** Gyapjas bundám. Népdal írta Samarjay Károly ft —.30 helyett csak ft —.20
- Mader Rössö.** Pozsonyi tűzoltó induló ft —.60 helyett csak ft —.20
- Rudnyánszky János.** Izabella csárdás ft —.50 helyett csak ft —.20
- Rudnyánszky János.** Kék ibolya. Lengyelke. Zongorára. ft —.50 helyett csak ft —.20
- Wolf Zsiga.** Kereskedelem és ipar. Polka ft —.40 helyett csak —.20

!! Jeles könyvek és diszes Köték jó állapotban !!

„Fonciére“ Pesti biztosító-intézet.

Van szerencsénk a biztosító közönség b. tudomására hozni, hogy ügynökségünket Szarvas és vidéke részére

Osztróuczky János úr

szarvasi kereskedőnek adtuk át, ki tűz-, jég-, baleset és életbiztosításokat előnyös feltételek mellett közvetít.

Intézetünket a biztosító közönség b. figyelmébe ajánlván, maradtunk Arad, 1892. május hó 25-én. teljes tisztelettel

A Fonciére biztosító-intézet

aradi főügynöksége.

3-3 Dekker. Porjess.

ÜZLETMEGNYITÁS!

A piacztéren a várostól bérelt telepen állandó és nagyraktárat tartok

TŰZIFÁBÓL

nagyban és kicsinybeni eladásra, úgy szintén vágott fából.

Hazai és porosz kőszemet, kitűnő faszenet, valamint élesdi elsőrendű meszet bármily mennyiségben és időben.

Építészek részére kedvezményezett áron!

marosi békési homokot

és szemeses kavicsot, továbbá portlandi és roman cementet gyári áron Főtörökvesem olesó árak mellett pontos és szolid kiszolgálás, és hogy a keresett cikkek bármely időben kaphatók legyenek.

A raktáram szives megtekintésére kérem a t. cz. közönséget és iparos urakat. Szarvas, 1892. június hó.

Scheiner Jakab.

HIRDETÉS.

A szarvasi takarékpénztár igazgatósága elhatározta a kölcsön kamatát leszállítani és a kölcsön módozatait a következőkben megállapítani.

1. Ad jelzálogos kölcsönöket 500 frtól felfelé 6% kamát, 20 évi visszafizetés, évenként 5% tóli tőketörlesztés mellett. De e mellett ugyanily összegeket akinek úgy tetszik, ad 10 évre is 6% kamát és évi 10%-tóli tőke-törlesztésre.

2. Ad váltókra szintén 500 frtól fel felé 4 havi leszámítás mellett 6% tóli kamatra.

Tegyen bárki számítást s meg fog győződni, hogy ezen kölcsön előnyösebb minden budapesti, nagyszombeni s más pénzintézetek kölcsöneinél.

E mellett az intézet vállalkozik akár más pénzintézetek, akár magán feleknél nagyobb kamattal mellett elhelyezett vagy a kölcsönkért összeget megelőző adósságokat kifizetni, illetve convertálni.

Szarvas 1892. júni. 9.

A szarvasi takarékpénztár igazgatósága.

2-3

Máriaczei Gyomorcsépek

nagyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és nőszer.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, biztos lehellet, felfújtság, savanyu felbőgögés, hasmenés, gyomorfűrés, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, sülkés.

Hatékony gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a menyinyiben az a gyomortól származott, gyomortülségekkel, étellekkel és italokkal, gúlszék, májbajok és hámorholcá nál.

Kimittett bajoknál a Mariaczei gyomorcsépek évek óta kitűnőnek bizonyultak, a múlt száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg 4 a 70 kr.

Magyarországi források: Török József gyógyszerháza Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (G. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

A Mariaczei gyomorcsépek valódián kaphatók.

Szarvason: Bugyis Andor gyógyszerháza. Kunszentmártonban: Szilárdffy Károly gyógyszerháza. Körös-Ladányban: Jakó Jenő gyógyszerháza.

Szagtalan és nyomban szárado

10 méterre 1 kgf. frt 50 kr.

Minden előbeni színt betakar.

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Ismeretes teszi, hogy a szobák a ma már általánosan használt színekkel, mivel a kell-metlen szög és a lészi, ragadós azaradók, mely az olajfestékek és az olajlakkok kárája, elkerültek. Emellett a használati olyan egyszerű, hogy kelt magu vérszabot a mázolást. A palló nedves tárgyval feltörölhető, anélkül, hogy olvasztóné fényt. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénylakk,

sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olaj festék fől be a palló s egyttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen betöl minden foltot, korábbi mázolást s b; van azután

tiszta fénylakk (színezetlen)

új pallókra és parketre, mely csupan fényt ad. Különbözön parketre s olajfestékek már beázott egúzen új pallókra való.

Csak fényt ad, onnéfogva nem fdi ol a tannatát.

Postacím: Könyvtár 13. útszág 13. mtr. (két középnyagú szobára való) 5 ft. 30 kr., vagy 9/2 méter.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A havszabotnál az ék jól világít a égve s a gyári jogye, mivel az a több mint 1850 évi letező gyártmányt sokféle utánozzák és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a cédnák meg nem felötő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,

A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,

Prága, K. Berlin.

2-3

Kapható Szarvason:

Nyácsik Soma Utódánál.

ZACHERLIN

Vigyázat!

bevásárlásánál.

Vevő: ... Nekem nem kell kinyitott rovarpor; mert én Zacherlint keretem! ... Ezt a kiváló szert méltán dicsérik, mint a legeslegjobb eszközt mindenféle rovar ellen, azért veszek én csak: lepecsételt üveget Zacherlin névvel.

Kapható: Szarvas: Nyácsik Soma Utóda, Réthy Sándor, M. Berény: Piltz Márton, Mosútar: Schreiber Izidor, Tárkovo: Fiedemann Gy., Gyoma: Scheiber Adolf uraknál.